

DE BRIEFDRAGER-FOLKLORIST

I

De berg bult, in de egaalheid van de streek, als een reuzen-tombe. Wie heeft hem daar opgeworpen? Hij ligt er eenzaam, als een prachtig monument.

Boven staat het dorp met kerk, klooster, hooge gebouwen en een uitgestrekt bosch.

Achter den tuin van 't klooster zag men een prachtige dreef kastanjeboomen — in 1914 bij mijn laatste bezoek aan Heyst-op-den-Berg lag ze er nog —. Vandaar uit heeft men kijk op een der wonderen van ons land. Men ziet er steden, dorpen, gehuchten. Torens naalden omhoog, roode daken plekken tusschen het geboomte, weiden liggen als groene tapijten op den grond. Als het zommorgen is en de zon straalt teerblauw op dit wijsche panorama, dan houdt men zijn harte vast voor zooveel schoonheid.

In de verte pijlt de O. L. Vrouwtoren der Scheldestad, heel lichtjes en teer op grijzen einder. Dichter bij zien wij St-Gommarus en links den zwaren Romboutstoren van Mechelen, waar Denijn woont en, bij zomeravond, de luisterende landouwen besprenkelt met het gebed zijner klokken.

Als men de dreef een eindje verder opgaat, komt men aan een heuveltje op den berg en vandaar uit ziet men bijna de heele wereld liggen. Men kan de torens, heinde en verre, niet tellen. De dom van Scherpenheuvel ligt vlakbij en de sterren op den koepel schitteren sterker dan het gouden zonnelicht.

RANS COECKELBERGS

Overall dalen en heuvels, huizen en boomen en bloemen. Eén zee van groen, van leven. Men hoort de aarde hijgen. Men is nooit moe te kijken en op dat bergje ligt de magneet van groote natuurschoonheid.

Vlakbij, onder den berg, ligt het groene Nethedal. De rivier stroomt snel en stil, boven geheimnisvolle diepten. In de weiden grazen bonte koeien en geiten. Zoo ver men zien kan, staan de popels te ruischen in het dal.

Louis Smits heeft ons in «de Bieboeren» verteld van het eigenaardige volk dezer streek, van hun kleine levens vol liefde of haat.

Het is ook de streek waar Frans Verschoren zijn sappige verhalen heeft geschreven en Pallieter zijn bruiloftsnacht doorbracht op zijn «Horen van Overvloed». Het land met serpe reuken, die opstijgen uit het groeiend land, uit de meerschen, de boomen, uit de wolken en al de luchten vervullen.

Wie 't nooit zag, moet beslist eens naar den berg te Heyst.

Beneden ligt de lange straatweg naar het station. Daar staan o.m. «De Oude en de Nieuwe Ketel», twee beroemde gasthoven, waar het, des Zondags, krioelt van Brusselaars, lekkerbekken, die ruiken en weten waar de fijnste brokjes te proeven en, de oudste, de lekkerste wijnen verkrijgbaar zijn.

Vlak aan den voet van den berg, de straat in, rechts, naar de velden, ligt een aardeweg, en daar staat het huizeken waar eens de briefdrager, Frans Coeckelbergs, woonde.

Het is een lang huis, zonder verdiep, van rood-bakken steen, blak in de zon van 't Zuiden, die, in den zomer, de verf van de luiken in blaren trekt en er op gloeit dat de steenen, in den laten avond, nog nawarmen.

Van uit het venster geniet men een prachtig verge-

zicht op de afwisselende wolken en spel van zon, mist regen en gloeienders bij slapengaande dagen.

Wanneer men de deur opensteekt bevindt men zich in de huiskamer, die ook voor keuken dienst doet en waar een groote stoof staat. Links lag de bibliotheek van den briefdrager — want deze eenvoudige bezat een schat van boeken, groot genoeg om de bevolking eener kleine stad te bedienen. — Men vond er boeken van Vlaamsche schrijvers, van alle verdiensten, bijeen vergaard, gekocht met in het zweet gewonnen penningen; ook boeken, giften van schrijvers, met opdracht, vol bewondering, aan den nederigen werker.

Rechts lengde zich de schuur uit en de tesh, het geiten- en konijnenhok en 't kippenpaleis. Boven, onder de pannen, roekoeden de duiven.

Achter het huis lag de groote tuin, vierkant met hagen omzet. In den tuin waren mooie fruitboomen : pruimen-, appel-, peren-, kersen-, krieken- en perzikboomen van de allerfijnste soort. De boomen stonden er dicht opeen, de takken, om 't licht, vertikaal de hoogte in. Onder de boomen was het koel en vol schaduw. In de Lente was het een geweldige sotternij van weeldebloemen en uitbarstende leven, één bloeiende schoonheid, die afstraalde in de oogen van al die blijde menschen, die er woonden.

De bijen zoemden er omheen. 't Was het eerste Lentelied. De vogels bouwden in dien gezegenden tuin hun nest, want, het was er rustig en veilig.

Achter dien tuin lag de breede weelde van een park. Wanneer de vogels bij Coeckelbergs moe gezongen waren, vlogen ze in de weelderige schaduwen van het prachtige geboomte.

Een lommerhuisje stond tegen de haag, omslingerd met geitenblad. Daarbinnen een bankje en een tafel.

Waar er nog een plaatske was, stonden bloemen. 't Was trouwens één bloemenhuis, één bloeiend huisge-

zin, van af de blozende huisvrouw tot de kleinste der kerstekinderen.

Onze Lieve Heer wist Coeckelbergs wonen en zegende zijn liefde tien maal te reke.

En, met die groote schare kinderen, heeft de brave briefdrager in dat nette huizeke gewoond een groot deel van zijn werkzaam, strijdend, opbouwend leven.

Ik heb eens het dozijn aan tafel gezien. Er stond een berg boterhammen gesneden, hoog en breed als een gebouw en daarenboven lag op ieder bord nog een geurend stuk bruine speculatie.

Wat een zegen, een heerlijkheid! Welk genot en groot geluk. Iedereen was tevreden, de ouders bloosden van liefde, de kinderen aten en lachten van jeugd en gezondheid.

Ik kan het moeilijk zeggen in welk jaar ik Coeckelbergs leerde kennen. Vik Dela Montagne had me al menigmaal over hem gesproken en over zijn aardsch Paradijs, maar, hoe ik er ook op aandrong, Nonkel — zooals we den dichter noemden — Nonkel, die vol loeten en nukken zat en vol fantasieën, wilde 't mij niet zeggen waar dit Paradijs te vinden was.

Tot ik zekeren dag mijn fantasie aandikte tot op de schoonheid van de zijne, en hem een verhaal opdischte over een wonderbare streek vol bergen en dalen, bosschen, weiden en waters, waar de elfen barrevoets in 't gras liepen, in weiden vol boterbloemen en kersouwkes en de kabouters des nachts kaart speelden op het speldentapijt van onmetelijke mastbosschen.

Nonkels oogen schitterden. Hij vroeg me of er oude kasteelen waren, oude boeken, oude schilderijen, of er goed bier te drinken was en oude genever, en of er in de gasthoven flink werd opgediend.

— Ja, en nog meer, zei ik. En verder vertelde ik hem van watermolens en stroomende waters in oude bosschen, en van de Brigands van 1798, waarvan een

hunner nazaten nog in het dorp woonde, een vent als een schuurdeur, zoo breed en groot, maar ook goed als de reuk van zijn grond. Ik vertelde van paterke Daems, een dichter, die woonde achter een eeuwenoude dreef van katedralende linden en waar de wereld vol hing van honing en sonnetten.

Nonkel was ontroerd, haalde zijn grooten zakdoek uit zijn binnenvest, snoot zich trompettend en spuwde de helft van zijn ziel in het doek.

— Waar is 't? vroeg hij.

— Zeg eerst waar Coeckelbergs woont, Nonkel? zei ik.

— Te Heyst-op-den-Berg, zei Vik Dela Montagne haastig, en, achter deze bekentenis, kwam nog een dichterlijk woord dat hem om zijn schoonheid deed blozen.

— Kom, zei ik, dat ligt op den weg naar Westerloo.

Wij trokken over Aarschot, Sichem, gingen te voet naar Averbode, bezochten er de abdij, stapten toen op Veerle, waar wij «In den Keizer», voor anderhalven frank, zooveel aten en dronken, dat wij twee volle uren moesten uitblazen, achter in den tuin, waar rozen bloeiden en witte lelies. Toen stapten wij verder door de bosschen, altijd maar door de bosschen, naar Westerloo. In een groot uur hadden wij mensch, huis noch kluis gezien.

We gingen ook naar paterke Daems, in de abdij van Tongerlo, die ons ontving als twee prinsen en ons aan al de paters voorstelde en ons van zijn snuif liet opslurven tot ons oogen zat werden en in 't water zwommen vier-en-twintig uren lang.

Bij Van Gansen, den achterneef van den aanvoerder der Brigands, uit den Franschen Beloken Tijd, hebben wij den ganschen Zaterdag achternoen gezeten tot 's avonds laat; en ook den Zondag en den Maandag, tot ik nonkel vroeg of hij soms zijn demissie in het

ministerie gegeven had en wij daar in dat rijke land bleven wonen.

Nonkel werd nijdig als een spin, zei dat ik me met mijn eigen affaires te bemoeien had, snoot zijn prachtheus, met een knakkig gebaar en zei ten slotte dat ik weer «ongezeggelijk» was!

Dat woord was Nonkels stokpaardje. Ik vond het een leelijk woord en we bleven er soms uren over heke-len tot we er beiden knorrig en... ongezegge-lijk van werden. Wij dronken de eene pint na de andere, het was heet en dorstig weer en des avonds, toen de merels hun laatste lied floten, achter in den tuin van Van Gansen, ging Nonkel slapen en ik hoorde hem snorken tot in mijn kamer.

Den Dinsdag, na den middag, reisden wij af, over West-Meerbeek en Boisschot, naar Heyst-op-den-Berg. 't Was een blauwe dag en het land rook naar lindenbloesem en naar alle bloemen van Juni. Nonkel trok tevreden aan zijn pijp en dampie tegen den rook van de lokomotief op.

Te Heyst stapten wij uit. Er stond aan de tram een briefdrager, een man met blozend gelaat en een snor als een gendarm. Hij lachte. Nonkel lachte ook, wat hij altijd deed wanneer hij een braaf wezen of iets heel schoons zag.

Coeckelbergs kwam naar mij toe en ik kreeg een tuil rozen, groote, versche, roode rozen, ter kennismaking en ter gelegenheid van het verschijnen van mijn laatste artikel.

Dat artikel, ik herinner het mij nog, 't was nogal heftig. Ik was in mijn eerste geweldige periode van strijdend Vlaming, wanneer men klappen krijgt en er nog klinkender teruggeeft, alles in eere en deugd en fatsoen-lijkheid. 't Was misschien wat te heftig en twee dagen lang was ik er verdrietig om. Maar nu heelde de balsem der roode rozen mijn scrupuleuse wonde.

't Was Frans Coeckelbergs door Nonkel verwittigd en naast hem stond zijn vrouwke, met lachenden mond, gelukkig om mijn vreugde.

Van dien dag af was ik met den braven jongen de beste vriend.

II

De streek van Heyst-op-den-Berg is zeer oud en merkwaardig. Overleveringen uit verren tijd zijn er in overvloed te vinden; gebouwen en kasteelen getuigen van een geschiedkundig verleden. Hoeven, venen, bos-schen, burchten hebben hun legenden, hun sagen, spro-ken; de kindermond is er gevuld met kleurrijke vertel-sels.

Met Coeckelbergs heb ik de streek afgeloopen van af het Heultje tot Putte toe. Iedere maal kreeg ik een kijk op iets nieuws. De briefdrager wist veel, hoorde veel, las en werkte veel. En zoo hoorde ik spreken over Satrozenhof, Pelgrimshof, Ter Borch, Hoofamer, van de Roshoevenbosschen, het Minkhof, de Drie Maagde-kens, het Hof van Riemen en van zooveel eigenaardigs dat ik het mij niet meer herinneren kan.

Het was allemaal nieuw en origineel.

Ook de prachtige natuurwielde.

Een uur van Heyst, de baan op naar Mechelen, ligt de uitgestrekte Beerselberg, echter niet zoo hoog als die van Heyst. Op dien berg stond een zeer groot mast-bosch. Negen en twintig dreven wezen ieder op een ver-gezicht, waar men tal van torens aantrof, steeds ver-schillende. Coeckelbergs beweerde zelfs, dat men dien van Breda kon zien. Die berg was een echt natuurwon-der.

— Kom eens zien, schreef me Frans, zekeren dag, men vermoordt een uwer vrienden.

En ik kwam en zag den berg zoo kaal als een kei. Beiden stonden we stom van smart, want Coeckelbergs

hield van de schoonheid zijner streek als van zijn kinderen.

Hoe is het mogelijk dat de Regeering zulken aanslag tegen een natuurschoon laat plegen?

Niet ver van den berg lag het beroemde «Pelgrims-hof», waaraan een ontroerende legende is verbonden. Coeckelbergs vertelde ze in zijn «Sprookjes en Legendes»: Het oude kasteel stak vol oude schilderijen en in 't park lag een vijver, beroemd om zijn oude karpers. Menigmaal heb ik rustig gezeten in een der groote beukendreven van het vorstelijke park. In dit park stond een Den, waarvan de kronieken, in vijftien honderd, reeds gewaagden als van een wonder van ouderdom en schoonheid.

Het was voor mijn vriend een groot genot mij dit alles te laten zien en ik luisterde zoo gaarne naar zijn zware stem die alles zoo smakelijk vertellen kon.

Het leven van den briefdrager was er een van zorg en werkzaamheid. Tien kinderen groot brengen met een loon van drie frank daags is een kunstgreep, die overleg en taaie wilskracht vraagt en liefde, veel liefde.

Voor dag en dauw was Coeckelbergs op. Naast zijn tuin lag het veld, waar hij groenten en graan won om in het onderhoud van zijn talrijk kroost te voorzien. Hij zelf moest den grond bespitten, bewerken, bezaaien en den oogst winnen. Om vijf uur 's morgens ging hij dan naar de post, om de brieven te sorteeren en de eerste uitdeeling te doen. Om zeven uur, des avonds, was hij dan voor goed vrij.

Cornelissen vertelde mij dat Coeckelbergs belangrijke bijdragen leverde voor zijn Antwerpsch Idioticon.

Gij en ik zouden dan, na het avondmaal, iedereen den vrede en de rust toewenschen en zelf het hoofd op den peluw gaan neervlijen, maar toen begon eerst voor Coeckelbergs het aangename werk, waarbij zijn lichaam verpoosde. Na zijn kinderen met een kruiske naar bed

te hebben gezonden, begon hij te lezen en te schrijven. Alles wat hij des daags, op zijn rondren, had vernomen, schikte en ordende hij en schreef het voornaamste op. In de folkloristische tijdschriften kwamen regelmatig bijdragen van hem voor. Toen hij gedaan had met schrijven, las hij nog een hoofdstuk of wat in een boek, en vaak was het twaalf uur, toen hij zich zelf een kruiske gaf, zijn vrouwke zoende en zijn moede hoofd, tevreden, neerlegde.

Hij was een kind, een trouwhartig kind der Vlaamsche beweging. Bij iedere groote gebeurtenis, die de Vlamingen te samen bracht, was hij te zien.

Hij gaf de eenvoudigen goeden raad, sprak in zijn mooie gewestelijke taal van Vlaanderens verleden en de nooden van ons volk. Zoo zaaide hij, de goede zaaier, het zaad dat rust in vruchtbaren grond en kiemen zal en groeien ten blijden oogst.

Frans Coeckelbergs had alleen lager onderricht genoten en wat hij wist en begreep, plantte hij voort in het harte van de rond hem wonenden. Hij beschreef in eenvoudige, ongeunstelde taal de kleinlevens uit zijne omgeving. Het was romantisch, maar soms zeer scherp ontroerend om het tragische van het gebeuren.

Hij was geen Conscience, geen Streuvels, geen Timmermans, maar hij maakte zich verdienstelijk omdat hij gaf wat hij rond zich zag en wat hij voelde.

* * *

Zijn letterkundig en folkloristisch werk verscheen in een groot aantal bladen en tijdschriften, o.a. in «Ons Gedacht», «De Boerenkrijg», «Ons Volksleven», «'t Hageland», «Neerlandia», «Nieuw Leven», «Vlaamsche Zanten», «Humaniteit», «De Student», «De Vlaamsche Treinwachter», «De Zondagsbode», «De Vlaamsche Kunstbode», «De Swane», het weekblad van zijn vriend Lode Liekens, en «De Zweep».

Ik zelf gaf van hem uit een bundel : «Sprookjes en Legendes» die zeer geprezen werd. Zijn folkloristische bijdragen zijn nauwkeurig opgeteekend uit den mond van de bewoners der streek en in zijn Novellen, die verscheidene boekdeelen beslaan, behandelt hij vooral het Hagenlandsche buitenleven.

* * *

Een heele boel vooraanstaande Vlamingen waren met hem in briefwisseling; hij schreef zijn bevindingen op folkloristisch en letterkundig gebied, legde de nooden van zijn menschen voor hen open en aldus ontstond een vriendenkring rond hem, waarop hij preusch ging en zijn vrienden om hem.

Want ieder die hem kende, hield van hem, hield zelfs veel van hem; hij was trouw, waar en eenvoudig. Velen zaten in het nederig huisje aan zijn disch en aten het door arbeid gewijde brood van dezen grooten werker.

Coeckelbergs voelde zich vooral aangetrokken tot de eenvoudigsten onder de eenvoudigen. Onder zijn innigste vrienden, noemen wij den dichter Viktor Dela Montagne — dat groote, schoone kind, — den opvoedkundige Ed. Peeters van Oostende, den volksschrijver A. Hans, de Nederlandsche schrijvers Felix Ort, Van Mierop, Jan Ligthart en Titia van der Tuuk.

Eenige dezer laatsten hadden te Soest, in een ideale heidestreek, «Chreestarchia» opgericht, een kolonie voor reiner leven. Coeckelbergs ging bij deze natuurmenschen meermalen zijn vacantie doorbrengen en nam bij hen een vegetarisch bad, onthield zich van drank en tabak en, alleen de omgang met het Kempische volk, de routine en de noodzakelijkheid dwongen hem dan verder weder te eten wat pot en keuken brachten en de pint te drinken met vriend en kennis. Maar het geloof in reiner leven, behield hij in zich en het verwarmde zijn ideaal harte.

Hij was en bleef eenvoudig tot het naieve toe.

— 't Is wonder, zei hij mij dikwerf, hoe de musschen de kersen van den meester afpikken en de mijne gerust laten. Zou dat niet zijn omdat ik de musschen hier nooit opjaag, terwijl de meester er af en toe een klinkende lading hagel naar toe zendt? Kijk nu eens wat een leelijken vent hij in zijn boom gehangen heeft! 't Helpt echter niemendalle, ze lachen er eens fijntjes mede.

Hij wees over de haag naar den op honderd meter liggenden boomgaard, achter het hooge gebouw van de gemeenteschool.

— Zie de vogels er eens in en uitvliegen, lachte hij, en kijk nu eens bij mij, in geen enkelen boom zult ge een musch zien zitten.

Coeckelbergs rukte een kers af en bracht deze naar een groote, te midden van den tuin staande kooi, waarin een merel sprong.

— Waarom laat ge dien vogel niet vliegen, Frans?

— Och, antwoordde hij, ik heb hem opgebracht van toen hij nog een paddejongske was. Wij houden er aan en hij fluit zoo schoon.

Ik heb hem meermaals over die merel gesproken, maar ik kon hem niet bewegen haar de vrijheid te achenken.

Misschien dacht hij wel :

Beter één vogel in de hand, dan zeven in de lucht!

* * *

Een gedeelte van zijn vrije dagen besteedde hij bij mij. Bij ons te huis was het dan kermis. Iedereen was in de weer om de ontvangst zoo hartelijk mogelijk te maken. De schoonste plaats was voor hem. Hij mocht den ganschen dag zitten — hij, die het in de week zoo hard had — in den besten leunstoel, op zachte kussens en wij spraken den ganschen dag over menschen, dieren, schrijvers, Vlaanderen en savooien.

Ach ja! Hij was een buitenmensch en fier op de voortbrengselen van zijn arbeid. Niemand dan hij kweekte schooner erwten, boonen, porei, ajuin, koolen; nergens was er zwaarder graan te vinden. Trotsch was hij op het gewin van zijn werk en hij bracht mij van alles mede. Ik had hem schoon te zeggen: «Maar, Frans dat groeit allemaal in mijn hof, ge kunt jelui dat allemaal zoo goed, ja, beter nog dan ik, gebruiken»; er was niets aan te doen, ik moest aannemen en proeven en hem loven.

Zoo ook met zijn fruit. Hij bracht u naar het spoor en deed voor u de deur dicht, maar schoof eerst een mandeke kersen, peren, appels of pruimen onder uw bank. En toen lachte hij om de daad. Moeder Coeckelbergs kwam met een heele mand fruit naar Antwerpen en verdeelde de porties: een voor Vik Dela Montagne, een voor de Dame waar een harer dochters in dienst was, een voor mij. Ach! die goede, goede menschen, met welke groote liefde dienden zij hun vriendschap en zochten zij naar alles wat genoeg kon doen.

Als ik Frans dan des avonds naar den trein bracht, wist ik dan ook in zijn ledige mand het een of ander nieuwste letterkundig werk te bergen en daarmee was hij dan opgezet als een gelukkige.

Negentien-honderd-veertien brak aan. De oorlog overrompelde ons vaderland. De twee zonen van Frans trokken ten strijde. De Duitschers waren spoedig te Heyst-op-den-Berg. De bewoners werden verjaagd, de kanonnen opgesteld en de zware houwitsers beschooten onze forten. Coeckelbergs' gezin werd verspreid. Hij zou het huisje van vrede en liefde, waar zijn kinderen geboren waren, niet meer terugzien, nooit zijn hof en zijn berg, nooit meer het land, dat hij in het zweet zijns aanschijns had bewerkt, nooit meer zijn kerk en zijn menschen, de vrienden van zijn jeugd en zijner mannenjaren.

Hij vestigde zich te Middelburg in Zeeland, bijna vlak onder den hoogen toren en hij besteedde al zijn tijd aan de Belgische soldaten, achter het front; zond hun tijding van huis en geld, waarbij hij vaak nog wat voegde van zijn karig loon, hij hielp de ballingen, minder bedeed dan hij en werkte onverpoosd, om smart te verzachten en hulp te verleen.

Met mijn gezin was hij in drukke briefwisseling en zoo wist ik ook, langs een omweg, hoe mijn vriend stilletjes treurde en kwijnde. Hij had het heimwee naar zijn soldaatjes, naar zijn dorp en het groote leed dat over alle ballingen kwam, heeft hem verpletterd, omdat hij een der gevoeligsten was.

Stilletjes is hij heengegaan. Zijn laatste gedachten waren voor zijn land. Men heeft hem, gehuld in de Belgische vlag, op 't kerkhof van Middelburg bijgezet, hij, den briefdrager-folklorist, die, met drie frank daags, tien kinderen grootbracht, zijn akker bewerkte, den ganschen dag met de zware brieventesch sleurde, sprookjes en legenden sante, voor zijn volk novellen schreef en zich te allen tijde toonde een pracht-Vlaming te zijn, die, eenvoudig onder de eenvoudigen, zijn apostolaat vervulde met innige liefde, weergaloozen ijver, verbazende werkzaamheid en al het talent dat hem ten dienste stond.

Den Vrijdag, 6 September 1918, een paar maanden voor men de knie op de keel van den indringer zou plaatsen, stonden vele vrienden rond zijn groeve. Pater Vullings, de ijverige apostel voor Reinleven, schetste het leven van dien groote onder de eenvoudigen, hoofd van een talrijk gezin, die de kristelijke opvoeding van zijn zoons en dochters met zulke heerlijke vruchten beloond zag. Hij schetste hem als goed vaderlander, als trouw Vlaming, schrijvend, werkend voor de ongelukkige landgenooten.

Zijn vriend Ed. Peeters stond er ook en schreide over

hem en noemde hem den besten aller Vlamingen, aller vrienden, om de somme van werk dat hij geleverd had voor ons allen.

A. Hans zei eenige woorden in mijn naam, bracht hem den groet van zijn vriend en ik ben er Hans nog dankbaar voor dat hij het deed.

En zie, terwijl het lijk daar rustte in den kuil en de vrienden een voor een kwamen en hun overkropt gemoed uitstortten, kwam plots de schoone zon zijn kist bestreelen, de zon die op dit oogenblik zijn berg en dorp en Vaderland bescheen en hem aldus bracht den laatsten groet van zijn menschen in 't vertrapte land, den laatsten kus van allen en alles wat hij eenmaal geliefd had.

Door zachte, bevriende handen werd hij toen met de ontfermende aarde toegedekt, tot de algemeene opstanding hem zal wekken, maar zijn ziele was reeds ten Hemel gestegen en lag aan het groote Goddelijke harte, dat liefde met liefde loont en den armen Vlaamschen wroeter de zaligheid schonk om zijn hard en wel besteed menschelijk leven.

* * *

't Zal nu tien jaar gaan worden dat Coeckelbergs verscheiden is. Eindelijk heeft men begrepen dat een man als hij, die ons zulk groot voorbeeld schonk van altruïsme, aan de vergetelheid moet ontrukkt worden. Men zal hem herdenken. Men wil hem te Heyst een nederig monument wijden. Men wil zijn te Middelburg begraven gebeente daar te rusten leggen, hoog, boven op den berg, daar, waar hij zoo menig mensch de schoonheid van het land heeft doen bewonderen.

En, mocht het zijn, dan zou ik wenschen dat men zijn graf zou oprichten langs de Noordzijde van den berg, bij het begin van de dreef op de bovenste helling. Van

daar uit ziet men het best het geheele land, het land met zijn zingende boomen, vlieten, rivieren, weiden en bosschen; met zijn molens en kapellekens, zijn oude torens en monumenten, met zijn dorpen en zijn steden waarover de weemoedige nevel van 't Pallieterland zweeft. Daar waar men riekt al de reuken van Vlaanderen en waar men hoort al de zangen en de muziek van ons volk. En Vlaanderen en ons volk zouden dan ook het graf zien van den nederigen werker, den innig geloovige in de ziel en de toekomst van zijn Vaderland en zijn dierbaar, door smart geheiligd volk.

Frans, mijn dierbare, wij hebben veel van U gehouden.

LODE OPDEBEEK

BLOEMEKENS

VAN DEN

VLAAMSCHEN ROZELAAR

PORTRETTEEN DOOR
E. VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1928

INHOUDSTAFEL

	Bladz.
Voorwoord	5
Viktor Dela Montagne	9
Frans Coeckelbergs. — De briefdrager-folklorist	41
Lodewijk De Raet	59
Pastor Hugo Verriest	93
Emmanuel Hiel	113
Prosper Van Langendonck	125
Julius Sabbe	137
Jacob Smits	145
Alberic Deswarte	157
De Boschwachter	165
August Vermeylen	177
Felix Timmermans	187
Edmond Van Offel	213
Jef Mennekens	225
Pastoor Ph. Wabbes	233
A. Servaes	251
Bernard Tokkie	263
René Vermandere	273
Th. Coopman Tz.	281
Raf Van Os	287
Tony Van Os	315
Constant De Kinder	323
Jef Denijn	329